

Na rozhovor s písničkářem **Slávkem Janouškem** jsem se těšil, protože se nabízela řada aktuálních věcí, na které jsem se ho chtěl zeptat. Tento rok slaví kulatiny, v září měl premiéru televizní dokument o jeho životě, vydal novou desku a má za sebou úspěšný 38. ročník svého festivalu Janouškovo Ústí. Ptal jsem se také na dvacetiny jeho textové dílny a dozvíte se, jak vzpomíná na Zuzanu Navarovou.

K tvým letošním kulatinám Česká televize natočila krásný dokument Tohle je vzkaz (režie Jiří Vondrák), který podrobně mapuje tvůj život. Bavila tě ta rekapitulace vzpomínek?

Bavilo mě to velice. Konečně jsem si trochu vyzkoušel i filmování. Ale naštěstí jsem hrál sám sebe, takže to bylo snadné. Pak mě jen mrzelo, kolik scén a příběhů se do toho dokumentu nevešlo.

Byla nějaká chvíle při natáčení, která tě vysloveně dojala? Točilo se třeba v prázdném amfíku na Lochotíně, který byl v osmdesátých letech dějištěm zlaté éry Porty, nebo v kuchyni na kafičku s tvojí maminkou... Určitě jste se museli s tvůrci také probírat řadou archivních záběrů a fotek... Která z těch chvil byla nejsilnější?

To je jinak. Při tom natáčení jsem vlastně žádné dojetí necítil, snad jen při točení klipu na píseň *Tohle je vzkaz*

, kdy jsem dostal úkol jen čumět do kamery a občas zazpívat nějaký řádek. Tak jsem si po několika letech poslechl tu píseň a dojalo mě to překročení časů, o kterém se tam zpívá. Třináctset let zpět k básníku Li Po a třináctset let dopředu k nějakému podobnému. Dojetí vzniká až pro diváka na plátně, když se ty záběry podloží muzikou a dobrým střihem.

Po zhlédnutí dokumentu jsem byl překvapen, že tvoje koncertní začátky jsou spojeny už se sdružením Šafrán v sedmdesátých letech. Dalo ti to nějaký písničkářský základ pro

pozdější úspěch na Portě o dekádu později?

Samozřejmě. Zažili jsme coby elévové začátky Šafránu na začátku sedmdesátých let s lidmi, které jsme obdivovali – s Hutkou, Mertou, Kalandrou a Michnovou, s Třešňákem. Jenže tlak normalizace to všechno rozdrtil a já byl na škole v Brně, do Prahy tehdy daleko. Nebylo moc kde hrát, tak jsem začal externě spolupracovat s Divadlem Na provázku a psal písně pro naše studentské Malé divadýlko a také psal hry a zahrál si jako herec. I to všechno se pak na Portě v roce 1984 zúročilo.

Portě se pochopitelně věnuje jedna z velkých částí snímku. Líčíš tam, jak jste v těch dobách byli jako písničkáři zvyklí spolu všichni koncertovat a vystupovat. Vídáš se ještě s Plíhalem, Nohavicou, Rímským a dalšími?

To se všechno odehrávalo na festivalech po celé republice či společných šňůrách. Zrovna s těmito jmenovanými se setkávám už po léta velmi málokdy. Občas, když se vyskytne nějaké hraní, kde je někdo z nich i já. Na festivalech už hrají dost málo, spíš mají svá vystoupení. Já na festivaly jezdím stále rád.

Příští rok to bude neuvěřitelných dvacet let od předčasného odchodu Zuzany Navarové. Jak na ni vzpomínáš? Potkávali jste se na Portě i s Nerezem?

Často na ni vzpomínám. Měl jsem ji velice rád a moc jsem si jí vážil. Byla skvělá, vtipná, krásně ironická. Samozřejmě, že jsme k sobě na Portě s Nerezem tíhli a vyhledávali společné chvíle a hráli jak čerti celé noci. Dokonce jsme spolu s basistou Vládou Vytiskou jezdili na společné dovolené se svými rodinami. A taky jsem se skupinou Nerez a Karlem Plíhalem pro Panton natočil malou desku v roce 1986 a objeli jsme několik společných šňůr s názvem ***Imaginární hospoda***.

Vždycky po posledním hraní jsme se loučili a troubili v autech na pozdrav, jak kdybychom jeli z nějakého úžasného tábora. Zuzana mi napsala dopis, takové vyznání, ale nikdy mi ho neposlala. Byl možná myšlen jako veřejný dopis, co psala lidem, kteří ji nějak zajímali. Možná to měla být kniha, nevím. Otiskl ho až ve vzpomínkové knize po deseti letech Zdeněk Vřešťál. Když jsem ho četl, vystříkly mi slzy obloukem, jako se mi snad ještě nestalo. A úplně jsem ji slyšel, jako by mi ten dopis četla sama. Zuzana chybí mnoha lidem.

V roce 2004 také vznikla Textová dílna Slávka Janouška. Je neuvěřitelné, co vše se vyvinulo z původně pouze internetové stránky, na které si své texty komentovalo v začátcích jen pár textařů. Mimo jiné se uskutečnilo už 45 živých setkání a vyšla tři hudební alba textovky (Vytrženo z kontEXTU, Konec!Panáka!Bazén! a Ježíšku, přines!). Funguje také řada textových a hudebních spoluprací napříč dílnou. Je potřeba říct, že to vše je hlavně kvůli tvé neskutečné energii a chuti vést to dál – je tedy jasné, co Textovce přinášíš ty. Ale co osobně přinesla Textovka tobě?

Chvilé radosti ze společného textování, adrenalin ze společných vystoupení, kdy se neví, jak to dopadne, když se hrají písně, které ještě před chvílí neexistovaly. A úžas z toho, že to vždycky nakonec dopadne dobře. Vzrušení z tvorby, kdy najednou věci do sebe zapadají. A spousta přátelství se zajímavými lidmi, kteří jsou vesměs o generaci či o víc mladší a plní plánů a života. Nikdy jsem si nemyslel v roce 2004, že by to mohlo vydržet tak dlouho, ale evidentně to baví spoustu dalších lidí.

Tento rok jsi vydal album Život je krátký, na němž jsi opět zhudebnil texty legendárního básníka Jiřího Žáčka. Co tě na jeho poezii nejvíc oslovuje?

Že umí tak krásně a rytmicky dokonale napsat texty o důležitých věcech, které jsem já napsat neuměl nebo nestihl. A dobře se mi to zhudebňuje, protože ty texty umím adoptovat.

Často se doma vracíme k tvé knize My tři a já, ve které ses bez nadsázky představil také jako talentovaný spisovatel. Rádi bychom si od tebe přečetli zase něco dalšího, plánuješ ještě nějakou knihu?

V písni *Postupné cíle* jsem předpověděl, že v 90 letech napíšu knihu **To to ale uteklo**. Jestli to opravdu dopadne se ještě neví, to se uvidí. Ještě je nějaký čas.

Máš v hlavě spočítáno, kolik desek už jsi natočil? Je pro tebe osobně některá z nich zásadnější než ostatní?

Přesně nevím. To je těžké jak to počítat. Asi tak ke dvaceti. Několik řadových, 4 dětské, 3 s

Lenkem a Redlem, 1 napůl s Jardou Lenkem, 3 s Textovou dílnou, 2 na texty Žáčkovy, několik živáků a raritek a tak. Zásadní byla ta první **Kdo to zavinil**, kterou Jiří Černý zařadil mezi 10 nejlepších folkových desek minulého 20. století. A pro mě

Tohle je vzkaz

, což je deska, jejíž koncepce a 6 témat s úryvky textů a melodií písní mě napadly v jediném snu.

Lidé tě mohou vidět hrát na koncertech v doprovodu skvělých muzikantů. Můžeš představit aktuální sestavu?

Mým dlouholetým spolubojovníkem, se kterým se známe ještě z pedagogické fakulty v Brně z poloviny 70. let, kdy já byl v posledním ročníku, on v prvním, a bydleli jsme na stejných kolejkách, je kytarista Luboš Vondrák. Znali jsme se zejména z Malého divadýlka, ale kromě toho, že jsme hráli divadlo, jsme si dobře padli i muzikatsky. Spolu jsme vyhráli dvakrát Portu, od roku 1984 hráli profesionálně pod brněnskou uměleckou agenturou, odehráli třeba v roce 1985 za rok 235 vystoupení. Luboš pak nevydržel nasazené tempo hraní a večírků, a tak se ze souboru načas odhlásil. Po 20 letech jsme se opět v roce 2007 spojili při oslavě jeho kulatých narozenin. Bylo to jako vklouznout do starých papučí. A později jsme přibrali písničkáře Láďu Zítka na foukací harmoniku a perkusivní valchu a ještě později Lubošova syna Honzu na kontrabas, čímž jsme se stali šramlem podobným kapele.

Plánuješ k jubileu ještě nějaké narozeninové koncerty s hosty?

Ano, v úterý **17. října** v Café Práh od 19 hodin. A přijdou mi zahrát i hosté z řad kamarádů, například Petra Šany Šanclová, Luboš Javůrek – Bokomara DUO, z Textové dílny Lada Šimíčková a Ivo Cicvárek nebo skupina Nevermore a Kosmonaut. Raritou bude pro tuto příležitost obnovené trio Redl – Janoušek - Lenk.

Bude další deska s tvými vlastními texty? Vznikají nové písně?

Nějaké písně vznikají, ale těch aktivit je tolik, že stále chybí jasná koncepce pro písně, co se k sobě hodí. Takže to asi bude ještě trvat.

Někdy zaslechnu úžasný text, který bych chtěl napsat sám. Taky se ti to stalo s nějakou cizí písní?

To se mi stává velmi často. Ta otázka zní: Proč to nenapadlo mě? A už jsem ji slyšel od mnoha autorů směrem k cizí písni. Líbí se mi, že se to někdy týká i těch mých a obzvlášť, když ji vyřkne někdo, koho si jako autora sám vážím. To potěší.

Co vlastně poslouchá Slávek Janoušek, když jede v autě? Máš nějakou muziku, kterou si vždy rád pustíš?

Zejména muziku 60. let. Mými oblíbenci jsou Crosby, Stills a Nash, nebo Gabriel, Sting, Suzanne Vega. A pak ticho.

Jakkoliv je to těžké, tak když bychom měli srovnávat starší a mladší generaci písničkářů jako celek, v čem jsou podle tebe mezi nimi zásadní rozdíly a co dělá ta mladší generace hůř nebo naopak líp?

Je prostě jiná doba. Moc to nejde srovnávat. Jiné to bylo za bolševika, jiné je to dnes. A ani nepotřebuju nějaké rozdíly hledat. Důležité je, že to stále pokračuje a že pořád jsou lidé, kteří se potřebují písni k něčemu vyslovit. Maně mě napadá, jak jsem na konci 80. let v bytě v San Francisku u emigranta, co už tam byl 20 let, dostal úkol, abych mu napsal jména těch několika písničkářů, jak si myslel, a názvy jejich písni na kazetách, co mu poslali kamarádi z Československa. Poznával jen Kryla. Pustil jsem se do toho a byla tam plejáda naprosto všech, co jsem od nás znal, od Hutky až po objevy tehdejší Porty, možná víc jak dvacet jmen. On se divil: Aha, já myslel, že jsou to tak tři lidi. Všechno mu to splývalo jako mraveniště. Ale rád si to pouštěl a moc se mu to líbilo. Mladej nebo starej.

Tento rok se opravdu vydařil tvůj festival Janouškovo Ústí, který měl neuvěřitelné pořadové číslo 38. Máš v plánu dotáhnout počet k jubilejnímu čtyřicátému ročníku a dál?

Letošní ročník s podtitulem *Vzpomínka na Zahradu*, což vyprovokovali kamarádi z Textové dílny, se velice vydařil. Tak to vidím do čtyřicítky jako povinnost, dál se uvidí.

Před časem jsi dostal pozvání do pořadu Na plovárně od Marka Ebena. Jaké to bylo?

To strašně rychle ufrnkne. Jen si začnete povídat a najednou je konec. S Markem se známe od 80. let ještě z Porty, kdy hráli jen ve třech s bratry. A takže je vždycky co povídat, když se občas potkáme. A jen Na plovárně je tam zrovna kamera.

Líbilo se mi, jak jsi od Marka Ebena čekal otázku, na kterou jsi ještě nikdy neodpovídal. Je pravda, že on je na tyto otázky expert. Tehdy ti ale takovou nepoložil.

No to on právě umí, zeptat se na něco, na co se tě ještě nikdo nezeptal. Aspoň v tom pořadu mu to kdejaká vědecká kapacita či věhlasný umělec řekne. Takže jsem čekal nějakou kulišárnu, ale fakt nic. Protože jsme se bavili opravdu vysloveně civilně. Ale tak rád bych mu řekl: Ale, Marku, na to se mě ještě nikdo nezeptal.

Tak se pokusím jednu vymyslet alespoň já. Nesmí to být úplná hloupost, což nevím, zda se mi podaří. Jdeme na to.

Mám docela představu, že v 19. století by byl Slávek Janoušek možná někde v zapadlé vesničce venkovským učitelem, který sbírá a vydává lidové písně. Co takhle období pozdního středověku zhruba ve 14. a 15. století? Lákalo by tě nějaké řemeslo či mnišský řád s prací na opisu knih, nebo bys byl opět trubadúrem putujícím od hradu ke hradu?

No to je naprosto jasný. Byl bych trubadúr. Řečeno s Plíhalem: Od hradu ke hradu putujem, zpíváme a holky muchlujem.

A dostal jsi už takovou otázku?

To fakt ne. Na to se mě ještě nikdo nezeptal.

Rozhovor s Kosmonautem: Slávek Janoušek

Napsal uživatel Kosmonaut
Neděle, 08 Říjen 2023 22:52

Tak to jsem rád. Děkuji za rozhovor.